

**ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ
НА УЧЕНИЦИ ОТ УЧИЛИЩЕ
2022-2023 УЧЕБНА ГОДИНА**

I. ЦЕЛИ

1. Превенция, която цели предотвратяване на възникването на предпоставки за преждевременно напускане на училище, както и ограничаване на условията, които го благоприятстват

2. Интервенция, която цели създаването на условия за ограничаване на преждевременното напускане

3. Компенсиране, което има за цел да подпомогне преждевременно напусналите училище отново да се включат в образованието

Целта на ГПЧЕ "Йоан Екзарх", по отношение на превенцията на отпадане е да се развива като училище, осигуряващо ефективна, качествена и достъпна подкрепа за ученици, застрашени от отпадане. Това предполага изграждане на мотивация за посещение на училище и участие в живота на училищната общност, създаване на положителни нагласи към учебния процес.

II. ПРИНЦИПИ

1. Партньорство – активно и координирано участие на институциите за образование и обучение, институциите на властта и гражданското общество в реализацията на политика за намаляване на преждевременното напускане на училище

2. Идентифициране – анализ на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях

3. Устойчивост на резултатите – осигуряване на трайно и дългосрочно въздействие на постигнатите резултати

4. Своевременност – осигуряване на навременни адекватни мерки за неутрализиране на рисковете от преждевременно напускане на училище

5. Отчетност, мониторинг и контрол – постигане на по-висока степен на ефективност

III. ЗАДАЧИ

1. Идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях

2. Отчитане на конкретните заплахи на равнището на отделните лица, следвайки принципа за решаване на проблемите на най-ниско равнище

3. Предлагане на разнообразни и достъпни форми за завръщане в системата на образование (самостоятелна/индивидуална форма на обучение, обучение в електронна среда от разстояние)

IV. ДЕЙНОСТИ

1. КЛЮЧОВИ МЕРКИ в програмата за **превенция** на преждевременното напускане на училище:

1.1. Осигуряване на позитивна образователна среда – училищен климат, атмосфера на взаимоотношения, позитивната образователна среда с ясно дефиниране на правата, задълженията и отговорностите на участниците в образователния процес за осигуряване на условия за образование, благоприятстващо развитието на личността на всяко дете и ученик, както и с подобряване взаимодействието в образователните институции

1.2. Повишаване качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всеки ученик и предотвратяване на преждевременното напускане на училище

Постигането на по-добри резултати от обучението на учениците спомага за преодоляване на евентуални пречки пред развитието им, за придобиване на ключовите компетентности и осигурява възможности за личностна реализация

В това отношение следва да се постави акцент върху:

- оценяване, установяващо обективни резултати и осигуряващо обратна връзка, за поддържане и стимулиране на мотивацията за учене
- прилагане на съвременни подходи на преподаване, съобразени с индивидуалността на детето и ученика като партньор в образователния процес

1.3. Осигуряване на равнопоставеност и повишаване на качеството на образованието за учениците от уязвими групи

Политиката за всеобхватно, достъпно и качествено образование се отнася до всички български деца и ученици. Разработването и изпълнението на политики следва да осигуряват приобщаващо образование за учениците от уязвими групи.

- развитие на капацитета на учителите за работа с учениците, в съответствие с индивидуалните им потребности, както и за прилагане на единна методика за оценяване на образователните им потребности
- изграждане на педагогическа и специализирана подкрепяща среда за всеки ученик за осигуряване на приобщаващото образование

2. КЛЮЧОВИ МЕРКИ в програмата за **интервенция** на преждевременното напускане на училище:

2.1. Повишаване участието и ангажираността на родителите

Родителите са участници в процеса на образование. Те са основен фактор за подпомагане на младите хора в риск от преждевременно напускане на училище и трябва да бъдат насърчавани чрез:

- популяризиране на добри практики и възможности за участие в мрежи за включване на родителите, в мерки за предотвратяване на преждевременното напускане на училище

- повишаване на отговорността на родителите и тяхната активност за сътрудничество с учителите и училищното ръководство с цел насърчаване на редовното посещаване на училището

- включване в осъществяването на граждански контрол в управлението на образователните институции

2.2. Утвърждаване на индивидуалното и групово наставничество

Изграждането на развиващи се училищни общности е предпоставка за ефективна политика за намаляване на преждевременното напускане на училище. Индивидуалното и груповото наставничество се превръща в процес на сътрудничество за изграждане на позитивни и конструктивни взаимоотношения чрез:

- разработване на политики за ненасилие и изграждане на силна училищна общност; развиване на индивидуалното и груповото наставничество за оказване на помощ на деца, ученици, родители и педагогически специалисти с цел преодоляване на трудности в образователен, социален или личен план

- осигуряване на ефективна комуникация за навременното идентифициране и разрешаване на възникнали проблеми

- провеждане на консултации и своевременни интервенции при поведение, изискващо намеса

- ангажиране на ученическия съвет с дейности за интервенция при преждевременно напускане на училище

2.3. Кариерно ориентиране и консултиране

Кариерното ориентиране и консултиране подготвя младите хора за информиран избор, за практическата полза от придобитите компетентности. То представя и връзката между високото образование и възможността за по-добра реализация. В тази насока е необходимо:

- изграждане и прилагане на система за кариерно ориентиране и консултиране в различните класове за мотивиране за продължаване на образованието и придобиване на квалификация

- популяризиране на ползата от придобиване на професионална квалификация като възможност за реализация при риск от преждевременно напускане на училище

2.4 Подкрепа за личностно развитие на учениците.

Конкретните мерки в тази насока включват:

- работа на класния ръководител съвместно с педагогическия съветник/училищния психолог и родителите

- работа на педагогическия съветник/училищния психолог със застрашените ученици

- създаване на екипи за подкрепа на личностно развитие, които да работят съвместно с родителите, органите за закрила правата на детето и органите за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните

- развитие на ученическото самоуправление чрез ученическия съвет с подкрепа от училището и от органите на местно самоуправление

- въвеждане на съвременни подходи за управление на дисциплината за постигане на последователна политика в областта на възпитанието

2.5 Прилагане на системи за ранно предупреждение

След идентифициране учениците, застрашени от преждевременно напускане на училище и причините за това (брой отсъствия с и без основателна причина; резултати от национални външни оценявания и текущ контрол), следва да се прилагат конкретни мерки за всеки застрашен, като:

- работа със семейството му; насочване за работа с психолог, педагогически съветник, младежки или социален работник
- допълнителни занимания/консултации, насочване към занимания по интереси

2.6 Развитие на занимания по интереси

Заниманията по интереси имат доказан ефект като средство за повишаване удовлетвореността на учениците от живота в училището и ограничаване на преждевременно напускане на училище. Те осмислят свободното време на учениците чрез изява в предпочитана дейност, приобщават и мотивират ученици в риск от отпадане и/или с прояви на агресия и/или насилие. Тези занимания повишават мотивацията за участие в образователния процес и допринасят за развиване на знания, умения и компетентности.

V. НАБЛЮДЕНИЕ И ОТЧИТАНЕ

Институциите и обществеността се известяват своевременно за настоящи проблеми, предприетите мерки за предотвратяването им и постигнатите резултати при работата с ученици в риск от преждевременно напускане

Наблюдението на програмата показва ефективността на действащия механизъм, набелязва мерки за подобрието му и разработва нови планове за действие, чрез които да се ограничи броят на учениците, преждевременно напускащи образователната система.

Настоящата програма е приета на заседание на Педагогическия съвет с Протокол №15/13.09.2022 г.